

Egy szép film Kulin Györgyről

Szeptember 1-jén este vetítette le a Duna Televízió Talentum sorozatában félórás kisfilmjét Kulin Györgyről. Orha Zoltán, a film rendezője nagy szeretettel mutatta be mindannyiunk „Gyurka bácsija” életét és munkásságát. Láthattuk életének főbb helyszíneit: a nagyszalontai szülőháztól, a svábhegyi csillagvizsgálón, az újpesti Könyves Kálmán Gimnáziumon át a legkedvesebb helyéig, a budapesti Uránia Bemutató Csillagvizsgáló tükörcsiszoló műhelyéig. Régi felvételekről láthattuk és hallhattuk magát Kulint is, amint tükörcsiszoló gépe fölé hajolva csiszolja több ezernyi távcsőtükre közül az egyiket.

Láthattuk az általa írt könyveket, folyóiratokat. Megszólaltak a filmben – azon sokak közül – néhányan, akik ismerték és szerették. Láthattuk Bartha Lajos, Hack Frigyes, Kürti Imre, Márki-Zay Lajos, Mátis András, Mizser Attila, Ponor Thewrewk Aurél, Szabados László arcát, amint ma is átszellemülten beszélnek a csillagászatunk apostoláról. Csillagászok, amatőrcsillagászok, csillagásztörténészek, Kulin-tanítványok, planetárium munkatársak, bemutató csillagvizsgálók kezelői. Ma ők őrzik a lángot, melyet Kulin György gyújtott meg: a csillagászatnak és az ég látványainak közkinccsé tételét. Láthassa meg mindenki azt az égen, amit először Galilei láthatott! Vagy ha lehet, akkor annál többet is.

Régi, megsárgult fényképeken láthattuk családjá körében. A filmben nyilatkoztak a testvérei, gyermekei, sőt unokái közül is. Bár büszkék lehetek híres rokonokra, a családi körbe nem vitte be napi ügyes-bajos gondjait, az otthon küszöbét átlépve átlagos apa és nagypapa volt.

Persze az amatőrcsillagászoknak sem igazgató úr, vagy professzor úr volt – hanem inkább atyai jó barátunk. Jó volt újra fiatalnak lenni, ha csak egy félórára is, ha csak ezen film által is! Amikor még beszélhetett hozzánk Gyurka bácsi: „Kész a tükröd kiskomám, és itt van ez az okulár is, ingyen adom, úgyis karcos a széle...” Boldogan vittük haza optikáit, az eget nagy lelkesen vizsgálgtattuk. Mert volt képessége arra, hogy tudomány szeretetét és lelkesedését át tudja adni másoknak, sokaknak. Ezen szép film készítőinek is!

Keszthelyi Sándor

Egy utcai Rambó-binokli tesztje

Bizonyára sokan hallottak már arról hogy a „piacon” feltűntek hihetetlenül olcsó binokulárok, melyet – legalábbis Budapesten – az utcán kínálnak romániai vendégmunkások. Ezen optikák különös ismertetőjele a nevenséges ár mellett valami rendkívül ríkító narancssárga bevonat az objektíven, így messziről ki lehet szűrni őket. Egyik ismerősöm hagyta magát bepalizni és vett egy ilyen 20x50-esnek mondott kukkert, melyet kaján vigyorral az arcomon elkertem és kicsikét közelebből is megnéztem.

Kézbe véve a binoklit meglehetősen könnyű: valószínűleg az egész váz műanyagból készült, melyet – számomra – visszatartó terepszínű gumibevonat takar helyenként. Persze lehet, hogy csak nekem vannak averzióim a katonasággal szemben, és ezért nem nyerte el a tetszésemet ez a military stílus. A látéshöz jár egy vászon tok is, természetesen a szokásos terepszínben. Az egész kinézet úgy ahogy van, illik a „hárompálcás” (I. céllövölde) Rambó-készlethez (műanyag kés, kézigránát stb.). Szokatlan „extra” az élesség-állító csavar mellett egy iránytű is. Mindenesetre nem ezzel vág-nék neki a vietnami őserdőnek: megfelelő mennyiségű folyadék hiányában

ugyanis az iránytű alig tud az üvegbúra alatt elforogni, így nem tudtam az északi irányt megtalálni. Marad tehát a fák mohos oldala erre a célra.

Az objektíven szokatlanul feltűnő narancssárga (más irányból nézve meggy-piros) bevonat található. Ismereteim szerint ez az optika hibáit hivatott csökkenteni. Apróság, de a külső gumiburkolat rálóg az objektívre, 48–49 mm-re blendézve annak átmérőjét. Az okuláron nem találtam semmiféle antireflexiós bevonatot, talán nem kerestem elég figyelmesen... A fentiek után azt hiszem, meglepő, hogy az objektív és az okulár is üvegből van, és nem pedig műanyagból. Apró pozitívum (legalábbis nekem tetszett), hogy az objektív-fedő sapka hozzá van erősítve a külső burkolathoz, így az nem tud elveszni. Nem tetszett viszont, hogy anyaga puha gumi.

Nosza, akasszuk a nyakunkba a binoklit, és irány az ég! A problémák nem érnek véget: az a szalag, amivel a nyakba lehet akasztani, igen rövid, alig tudom a fejemet átbújtatni rajta. Emellett igen vékony, és egy masnival van a binoklira rákötve. Nem célszerű tehát lóbálni eme drága optikát, hacsak nem az a célunk, hogy minél előbb, minél messzebbre szálljon!

Rövidlátó lévén (–3,5 dioptria) a távcsőbe nézéskor mindig leveszem a szemüveget „majd korrigál a távcső a szemüveg helyett” alapon! Itt bizony nem megy: már csak egy pici hiányzik az élességállításhoz, de a csavar nem enged. Marad a szemüvegen keresztüli nézelődés. Első célpont a Hold. Csoda történt! Kettő is van belőle! Hát igen, bizony kettőz a látcső. Némi ügyeskedéssel sikerült *párhuzamosabbítani* a jobb és bal oldalt (szerencsére a prizmak csavarral állíthatóak.) A művelet nem lett tökéletes, de a folytatáshoz megteszi.

A nagyítással is gondok vannak. Ez bizony nem 20x-os, legfeljebb 7x-es! Az okulárok látómezeje is kívánnivalót hagy maga után: nem több 40-45 foknál! A meglepetések folytatódnak: az égi sajt a

szokásos fehéres-sárgás szín helyett szép türkizkék árnyalatban ragyog. A Hold pereme igencsak elmosódott, még akkor is, amikor a legélesebb(nek mondható) a kép. Vigasztalásképpen megállapítom, hogy a látómező széle felé haladván nem romlik (tovább) számottevően a leképezés.

Megnéztem, még egy-két csillagot is, de nem sok választott el attól, hogy jó messzire elhajtsam ezt „csodát”. Az ára legalább vigasztalóan hat, nem veszünk sokat. Elvégre milyen csillagászati optikát kaphat az ember 1800 Ft-ért?!

Szarka Levente

A Mars Debrecenben

Szeptember 5-én a Mars történelmi opozíciója alkalmából a Magnitúdó Csillagászati Egyesület Debrecen szervezésében távcsöves bemutatót tartottunk Debrecen főterén. Ennyi a szalaghír, mely már önmagában is fontos, ám mint oly sok esetben, a lényeg most is a részletekben rejlik.

A bemutatót megelőző nap az Újkerti Közösségi Ház termeibe mintegy 2–300 látogató zsúfolódott egy kis csillagászati ismeretterjesztésre. A 101-es teremben a Baader-planetáriumé és a Hold-gömbé volt a főszerep, míg a 106-os teremben a számítógépes Mars-képek és diavetítés pörgött forgószínpadszerűen.

Már jóval az ötödikére meghirdetett bemutató előtt Gyarmathy István és Zajác György szervezni, toborozni kezdte a távcsövel rendelkező, bemutatóra kész amatőr társakat. A bemutató délutánjára biztossá vált, hogy legalább 5–6 távcsőre számítani lehet, de még este 8 után sem lehettünk biztosak az időjárás kegyeiben. Már az első négy távcső felállítása előtt több tucatnyi érdeklődő kigyózott a távcsöveik felállításán serénykedő amatőrök körül. (Itt hadd mondjunk köszönetet azoknak, is akik távcsövel, vagy műszer nélkül, hozzájárultak a

bemutató sikeréhez!) Az átvonuló felhőpamacsok ellenére az érdeklődők és a távcsövek száma is egyre növekedett. Igazán impozáns látványt nyújtott a tömegből ég felé meredő 8 távcső. (Ádám Zsolt Soligor 114/910, Friss Sándor Fraunhofer 102/1000, Gyarmathy István Meade LX-90, Hadházi Csaba 16 T, Józsa Sándor 200/1000 Dobson, Kántorné Gizi néni-Zajác György 63/840 Telementor, Károlyi Gábor 110/806 Mizar, Marjai Zsolt fotó, Nyári Szabolcs-Szoboszlai Endre 63/840 Telementor)

Jó bemelegítés volt a bemutatók és érdeklődők számára a második negyedben járó Hold. A különböző műszerekkel, változatos nagyítási tartományban bemutatott égi kísérőnk szépsége csak tovább fokozta a várakozást. Végre elég magasra kapaszkodott a Mars is, hogy a környező épületek fölött, s a díszvilágítás mellett is megcélózhatassuk. A mintegy 500 fő számolatlanul zúdította ránk a kérdéseket, a Holdról, a Marsról, távcsövekről, meg minden létező dologról, ami kapcsolódott a bemutatóhoz, (meg ami nem) a távcsőbe tekintve először nem kérdések, hanem a csodálkozás és meglepetés hangjai szakadtak fel a látogatókból. Sokak számára jelentett feledhetetlen élményt, hogy nem csak a Hold felszínén, de részleteket láttak a Marson is. Sokan említették az apró fénylő pontot, a marsi hősapkát vagy a Mare Syrenum, Mare Cimmerium és Mare Tyrrenum alkotta sötét sávot. Ötől nyolcvanöt éves korig minden korosztály megfordult az okulárok mögött. A sikeres, éjfél utánig tartó bemutatót követően megfogalmazódott bennünk: ezt mielőbb megismételjük!

Józsa Sándor

ELADÓ NIKON F401 típusú, 35-70 mm-es objektívvel felszerelt, tükröreflexes, automata és kézi üzemre állítható komoly fényképezőgép eladó. Irányár: 50 000 Ft. Vilmos Mihály, tel.: (30) 239-9333

ISI Apróhirdetések

ELADÓ újszerű optikák, áron alul: Vixen 8 mm-es ortho (0,96), Vixen 20 mm-es Kellner (0,96), 25 mm-es Plössl (1,25) okulár, Vixen Barlow kétszerező (0,96 és 1,25) és Vixen zenitprizma (0,96). Tel.: (30) 911-9266, E-mail: lat@sednet.hu

ELADÓ Amakam CCD-kamera 12 V-os tápegységgel, újszerű állapotban. Tel.: (30) 253-9254

ELADÓ Astrophysics 600 E professzionális asztrofotós mechanika állvánnyal, (22 kg teherbírás), ár 900 ezer Ft. Sztikay Gábor, tel. (30) 531-6136

ELADÓ 160/1270-es Newton német szerelésű reflektor keresővel, Varga János-féle főtükörrel. Uránia-gyártmány, 2 éve volt alumíniumoztatva. Adok hozzá csillagászati könyveket, térképeket, fotósűrőket, 6 db okulárt. A távcsőhöz osztott kör is tartozik. Napmegfigyeléshez peremblendét, hegesztőüveget. Irányár 65 ezer Ft. Gál Sándor, tel.: (66) 488-797

Makszutov.hu
Tel: 20/98-49-302

web: www.makszutov.hu
email: info@makszutov.hu

Meade ETX 90 RA / EC / EC+AutoStar 88e* / 118e* / 143e*
90/1250-es Makszutov-Cassegrain optika, óra-gép, elektromos kézivezérlő (EC). GoTo-vezérlés (AutoStar), kereső, okulár
Meade LXD 55 6" 129 000*
150/750-es Schmidt-Newton tubus, 2"-es kihuzat, 6x30-as kereső, 26 mm-es Super Plössl okulár, tubusgyűrű

Burgess Optical binokulárok UHTC bevonattal
15x70, **39 900**
20x80 (ajándék fotóállvány-adapter) **69 900**
25x100 (gyári fotóállvány-adapter) **134 900**

Szállítási határidő: 2003. karácsony. Garancia 1 év. használt termékekre () 3 hónap*